

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيجيرقان بارزاني أنموذجاً)

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي

(خطاب نيجيرقان بارزاني أنموذجاً)

م.م. بهختيار ئيسماعيل عهبدولرهمان ١

bakhtiar.abdulrahman@uod.ac

قسم اللغة الكردية، كلية التربية، جامعة دهوك، إقليم كردستان - العراق

أ.د. شيرزاد سهبري عهلى ٢

sherzad.ali@uod.ac

٢. عميد مركز البحوث العلمية، جامعة دهوك، إقليم كردستان - العراق

الكلمات المفتاحية: اللغة الدبلوماسية، الخطاب السياسي، الألفاظ الرقيقة، الحوارات الواعية، منع النزاعات، إدارة العلاقات.

كيفية اقتباس البحث

عبدولرهمان ، بهختيار ئيسماعيل ، شيرزاد سهبري عهلى ، اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيجيرقان بارزاني أنموذجاً)، مجلة مركز بابل للدراسات الانسانية، حزيران ٢٠٢٦، المجلد: ١٦، العدد: ٦ .

هذا البحث من نوع الوصول المفتوح مرخص بموجب رخصة المشاع الإبداعي لحقوق التأليف والنشر (Creative Commons Attribution) تتيح فقط للآخرين تحميل البحث ومشاركته مع الآخرين بشرط نسب العمل الأصلي للمؤلف، ودون القيام بأي تعديل أو استخدامه لأغراض تجارية.

Registered في مسجلة في

ROAD

Indexed في مفهرسة في

IASJ

**Diplomatic Language as a Tool for Achieving Peace in Political
Discourse (Nechirvan Barzani's Speech as a Model)**

Bakhtiar Ismail Abdoul Rahman

bakhtiar.abdulrahman@uod.ac

**Department of Kurdish Language, College of Education, University
of Dohuk, Kurdistan Region - Iraq**

D. Sherzad Sabri Ali

sherzad.ali@uod.ac

**Dean of the Scientific Research Center, University of Dohuk,
Kurdistan Region - Iraq**

Keywords : Diplomatic language, political discourse, soft words, conscious dialogues, conflict prevention, relationship management.

How To Cite This Article

Abdoul Rahman , Bakhtiar Ismail , Sherzad Sabri Ali ,Diplomatic Language as a Tool for Achieving Peace in Political Discourse (Nechirvan Barzani's Speech as a Model) ,Journal Of Babylon Center For Humanities Studies, june 2026,Volume:16,Issue 6.

This is an open access article under the CC BY-NC-ND license
(<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

[This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.](#)

Abstract

This research, entitled "Diplomatic Language as a Tool for Achieving Peace in Political Discourse (Nechirvan Barzani's Speech as a Model)," addresses the analysis of diplomatic language strategies in contemporary Kurdish political discourse. The significance of the research lies in paving the way for benefiting from certain aspects regarding how leaders and orators in their speeches can utilize diplomatic language techniques. The research was conducted according to the descriptive statistical methodology. The research established a theoretical framework consisting of (7) characteristics of diplomatic language and (4)

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيچيرفان بارزاني أنموذجاً)

main functions of diplomatic language, which was then applied statistically and practically to one of Mr. Nechirvan Barzani's speeches. The research results showed that the aforementioned speech, with an overall percentage of (88%), falls within the framework of diplomatic language, and that the most prominent characteristics were "diplomatic terms and protocols, soft and formal words, and respect," while the most frequently used functions were "conveying information" and "conscious dialogues," which manifest in varying proportions throughout the speech.

The research concludes that the use of diplomatic language in the analyzed speech was a strategic and pragmatic choice to calm the situation and promote dialogue. This work is considered a contribution to the field of linguistics and political discourse analysis and opens the door for future research. This research consists, in addition to the introduction, limitations, and objectives of the research, of two sections: the first section addresses (concepts and definitions within the framework of diplomatic language), and the second section is devoted to (the practical application to one of Mr. Nechirvan Barzani's speeches).

المستخلص

يتناول هذا البحث الموسوم بـ "اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيچيرفان بارزاني أنموذجاً)" تحليل استراتيجيات اللغة الدبلوماسية في الخطاب السياسي الكردي المعاصر. وتكمن أهمية البحث في تمهيد السبيل للإفادة من جوانب معينة تتعلق بكيفية توظيف القادة والخطباء لتقنيات اللغة الدبلوماسية في خطاباتهم. وقد أنجز البحث وفقاً للمنهج الوصفي الإحصائي. وأسس البحث إطاراً نظرياً يتكون من (7) خصائص للغة الدبلوماسية و(4) وظائف رئيسة للغة الدبلوماسية، ثم طبق إحصائياً وعملياً على أحد خطابات السيد نيچيرفان بارزاني. وأظهرت نتائج البحث أن الخطاب المذكور، بنسبة إجمالية بلغت (88%)، يندرج ضمن إطار اللغة الدبلوماسية، وأن أبرز الخصائص كانت "المصطلحات والبروتوكولات الدبلوماسية، والألفاظ الرقيقة والرسمية، والاحترام"، بينما كانت الوظائف الأكثر استخداماً "نقل المعلومات" و"الحوارات الواعية"، والتي تتجلى بنسب متفاوتة عبر الخطاب.

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيچيرقان بارزاني أنموذجاً)

ويخلص البحث إلى أن استخدام اللغة الدبلوماسية في الخطاب المُحلل كان اختياراً استراتيجياً وبرامغماً لتهدئة الأوضاع وتعزيز الحوار. ويُعدّ هذا العمل إسهاماً في حقل اللسانيات وتحليل الخطاب السياسي ويفتح الباب أمام بحوث مستقبلية. ويتألف هذا البحث، إضافة إلى المقدمة والحدود والأهداف، من مبحثين: يتناول المبحث الأول (المفاهيم والتعريفات في إطار اللغة الدبلوماسية)، ويُخصص المبحث الثاني (التطبيق العملي على أحد خطابات السيد نيچيرقان بارزاني)

زمانی دپلوماسییه تی وه کو ئالافه ک بۆ دهستفه هینانا ئاشتیی د گوتارا سیاسیدا (گوتارا
نیچیرقان بارزانی وه کو نموونه)

م.ه. بهختیار ئیسماعیل عه بدولره حمان^١
پ.د. شیرزاد سه بری عه لی^٢

^١ پشکا زمانى كوردی، كۆلیژا پهروه ده ، زانکۆیا دهۆک، هه رێما کوردستانی - عراق
bakhtiar.abdulrahman@uod.ac
^٢ راگریا سه نته ری فه کۆلینین زانستی، زانکۆیا دهۆک، هه رێما کوردستانی- عراق
sherzad.ali@uod.ac

پۆخته

ئه ف فه کۆلینه، ل ژیر نافونیشانی " زمانى دپلوماسییه تی وه کو ئالافه ک بۆ دهستفه هینانا ئاشتیی د گوتارا سیاسیدا (گوتارا نیچیرقان بارزانی وه کو نموونه)" کو شروقه کرنا ستراتیجیه تی زمانى دپلوماسی د گوتارا سیاسیا هه فچه رخا کوردیدا رادبیت. گرنگیا فه کۆلینی د ئه وئ چه ندی دایه کو ئه ف فه کۆلینه رێک خو شکه ره بۆ هندی کا چاوا مفا ژ هندی هیته وه رگرتن کا چاوا سه رکرده و گوتاریژ دگوتارین خو دا بشیت مفا ژ رێکین بکارهینانا زمانى دپلوماسی وه رگرت. فه کۆلین ل دویف رێبازا وه سفی شیکاری هاتییه نه جامدان و په نا بۆ شیوازی ئاماری هاتییه برن . فه کۆلینی چارچۆفه یه کئ تیوری ژ (٧) تایبه ته ندیین زمانى دپلوماسییه تی و (٤) ئه رکین سه ره کیین زمانى دپلوماسی دامه زرانیدییه و پاشی ب شیویه کئ ئاماری و پراکتیکی ل سه ر گوتاره کا به ریز نیچیرقان بارزانی جیبه جیکرینه. ده رئه نجامین فه کۆلینی نیشاندده ن کو گوتارا نافهری ب رێژه یا گشتی (٨٨%) خو د چارچۆفه یی زمانى دپلوماسییه تی دایه دبینیت تایبه ته ندیین هه ره دیار " زاراف و ریسایین دپلوماسییه تی، په یقین نه رم و فه رمی و به ریزانه بوون " و ئه رکین هه ره بکارهاتین "رگه هاندنا زانیاریان" و "گفتوگویی هشیارانه" بوون، ب رێژه یین جیاواز دگوتاریدا خو یا دبن.

فه کۆلین دشت بگه هیته ئه وئ باوه رییی کو بکارهینانا زمانى دپلوماسییه تی د گوتارا شروقه کریدا هه لبژاردنه کا ستراتیجی و پراگماتیکی بوویه بۆ ئارامکرنا ره وشى و پێشقه برنا دیالوگی. ئه ف کاره د بواری

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيجيرفان بارزاني أنموذجاً)

زمانناسی و شروقه کرنا گوتارا سیاسیدا دهیته هژمارتن و ده رگه هه کی بۆ فه کۆلینین پاشه روژی
فه دکهت. ئەف فه کۆلینه ژبلی پێشه کی و سنۆر و ئارمانجین فه کۆلینی ژ دوو پشکان پیکهاتییه، پشکا
ئیکێ ل دۆر (چه مک و پیناسه د چارچۆفه ی زمانی دپلۆماسییه تیدا) و پشکا دووی یا تایبه ته ب)
براگتیزه کرنا گوتاراه کا به ریز نیجیرفان بارزانی).

په یقین سه ره کی: زمانى دپلۆماسییه تى، گوتارا سیاسى، په یقین نه رم، گفتوگو یین هشیارانه، پێشگرتن
ناکۆکیان، ب پێشه برنا په یوه ندىیان.

پیشه کی

ل رۆژهه لاتا ناخین کو د ئەف سهرده میدا نافه نده کا ئالۆزى و ناکۆکیین سیاسیه، شروقه کرنا گوتارا
سیاسى ژ لایى زمانى دپلۆماسییه گرنکییه کا تایبه ت هه یه. هه لبه ت ل هه ریم کوردستانى ژى گوتارا
سه رکرده یین سیاسى کارتیكرنه کا ئیکسه ر ل سهر ره وشا سیاسى و جفاکی هه یه. ل گه ل هندى کو
فه کۆلینین گشتى ل سهر گوتارا سیاسیا کوردی هاتینه کرن، به لى هه تا نوکه فه کۆلینه کا تایبه ت کو ب
شیوه یه کى سیسته ماتیک و زانستى تیگه ه و تایبه تمه ندى و ئه رکین زمانى دپلۆماسى د چارچۆفه ی
زماناسیا ئاشتیییدا ل سهر گوتاره کا دیارکری یا سه رکرده یه کى کورد جیبه جیبه کهت، کیمه یان هه ر
نینه. ئەف فالاهیا فه کۆلینی هانده ر بوو کو ئەف کاره به یته ئه نجامدان، ب تایبه تى ل سهر گوتارا
نیجیرفان بارزانی کو وه کو که سایه تییه کى سیاسیی دیار د دپلۆماسیه تا هه ریمى و عیراقیدا ده یته
نیاسین و گوتارین ئه وى جه ی سهرنجینه.

١. نافونیشانی فه کۆلینی

ئەف فه کۆلینا ل بهر ده ست ل ژیر نافونیشانی " زمانى دپلۆماسییه تى وه کو ئالافه ک بۆ ب
ده ستفه هینانا ئاشتیی (گوتارا نیجیرفان بارزانی وه کو نموونه.)" هاتییه به رهه فکرن کو به حسی
پراکتیکرنا تایبه تمه ندى و ئه رکین زمانى دپلۆماسییه تى د گوتارا سیاسى یا کوردیدا دکهت.

٢. گرنکیا فه کۆلینی

ئەف فه کۆلینه گرنکیا خو د ئه وى چه ندىدا دبینیت کو رۆلى زمانى وه کو ئامرازه کى سه ره کی بۆ
چاره سه رکنا ناکۆکیان و به رقه رارکنا ئارامیی د گوتارا سیاسیدا دیاردکتهت. شروقه کرنا زمانى
دپلۆماسییه تى د گوتارین سه رکرده یاندا تیگه هشتنه کا کویرتر ل سهر ستراتییه تییه تین دپلۆماسى و
پیکه ژيانى ل ده فهره کا وه کو رۆژهه لاتا ناخین یا تژی ئالۆزى په یدادکتهت. ئەف بابته رپیه کى بۆ
فه کۆلینین به یتر ل سهر په یوه ندىیا دناقه را زمان و دپلۆماسییه تیدا فه دکهت.

٣. ئارمانجا فه کۆلینی

فه کۆلینا ل بهر ده ست بزاقان دکهت بگه هیته ئه فان ئارمانجین ل خواری:

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيچيرفان بارزاني أنموذجاً)

١- دهستنيشانكرن و شروقه كرنا تايهه تمه ندى و ئهركين سه ره كي يين زمانى دپلوماسيه تى ل سه ر به ماى تيوريين زماناسيا ئاشتيتى.

٢- جيبه جيكرنا پراكتيكيئا ئهوان تايهه تمه ندى و ئهركان ل سه ر گوتاره كا سياسييا كوردى (گوتارا نيچيرفان بارزاني) بو دياركرنا چاوايا بكارهينا ئهوان.

٣- پيشانا ريژه و ئاستى هه بوونا هه ر ئيك ژ تايهه تمه ندى و ئهركين زمانى دپلوماسيه تى د ناف گوتارا نافريدا ب ريكا شروقه كرنه كا ئامارى.

٤. ئاريسه يا فه كولينى

ليكولينين زمانه فاني ل سه ر گوتارا سياسييا كوردى ب شيويهه كي گشتى هاتينه كرن، به لى هه تا نوكه فه كولينه كا تايهه تمه ندى كو تيدا تيگه ه و چارچوفه ي تيورى ي " زمانى دپلوماسيه تى د چارچوفه ي زماناسيا ئاشتيتيدا" ل سه ر گوتاره كا دياركرى يا سه ركرديهه كي كورد به يتته شروقه كرن، گه له ك كي مه يان نه هاتيهه ئه نجامدان. ئه ف فه كولينه هه ولددهت ئه فى فلاهيى پربكهت و تايهه تمه ندى و ئهركين زمانى دپلوماسيه تى ب شيويهه كي زانستى و ئامارى د نموونهه كا بهرچا ف يا گوتارا سياسييا كورديدا دياربكهت.

٥. پرسيارين فه كولينى

ئه ف فه كولينه بزافان دكهت به رسقا ئه فان پرسيارين ل خوارى بدهت:

١- تايهه تمه ندى و ئهركين هه ره سه ره كي يين زمانى دپلوماسى د گوتارا سياسييدا چنه؟

٢- تايهه تمه ندى و ئهركين زمانى دپلوماسيه تى ب چ شيويهه كي د گوتارا نيچيرفان بارزانيا ده نگفه ددهن؟

٣- چ تايهه تمه نديهه ك ژ تايهه تمه ندى و ئهركين زمانى دپلوماسيه تى ب ريژه يا هه ره بلند و چ ئيك ب ريژه يا هه ره نرم د گوتارا نافريدا هاتيهه بكارهينا؟ بوچى؟

٤. بكارهينا چ پهي ف و دهسته واژن كودى شين خزمه تا بهر قه راركرنا ئاشتيتى ب ريكا زمانى دپلوماسيه تى كه ن؟

٦ - كه ره ستى فه كولينى

ئه ف فه كولينه ب گوتاره كا دياركرى يا به ريز/ نيچيرفان بارزاني، سه رو كى هه ريما كوردستانى، يا سنورداره كو تيدا تايهه تمه ندى و ئهركين زمانى دپلوماسيه تى هاتينه شروقه كرن ل ئاستى زمانفانيا گشتى كو ل سالا (٢٠٢٣) پيشكيشكريه، د ميانا كوربه ندى سالانه ي ئاشتيتى ل زانكوى ئامريكي دهوك هاتيهه خواندن.

٧ - ريبازا فه كولينى

ئه ف فه كولينى پشتبه ستن ب ريبازا وه سفى شيكارى كريبه و بو دياركرنا ئه نجامان ژى په نا بو شيوازي ئامارى هاتيهه برن.

٨. بينكهاته يا فه كولينى

فەكۆلین ژبلی کورته و پیشه کی ژ دوو پشکان پیکدهیت، د پشکا ئیکتیدا :ب ناڤی (زمانێ دپلۆماسییهتی) کو ئەفان سەرەبابەتان ب خۆفەدگرت (چه مکی زمانێ دپلۆماسییهتی)،(زمانێ ئاشتیی و زمانێ دپلۆماسییهتی)، (تایبەتمەندییێ زمانێ دپلۆماسییهتی)، (ئەرکێ زمانێ دپلۆماسییهتی)،(زمانێ دپلۆماسییهتی وهکو بیافه کی زمانێ ئاشتیی) ، ههروهسا پشکا دووی ب ناڤی (چهواییا بکارهینانا تایبەتمەندییێ زمانێ دپلۆماسی دگۆتارا (نیچیرقان بارزانی) کو ئەفان بابەتان ب خۆفەدگرت (ئامارا تایبەتمەندییێ زمانێ دپلۆماسی)، (ئامارا ئەرکێ زمانێ دپلۆماسی)، (ئامارێن رێژەیی بۆ هەر ئیک ژ تایبەتمەندی و ئەرکێ زمانێ دپلۆماسییهتی).

١- پشکا ئیکی : تیگهه و چارچۆفهی تیوریی "زمانێ دپلۆماسییهتی - Language of diplomacy"

١,١ چه مکی زمانێ دپلۆماسی - The concept of diplomacy language

زمانێ دیپلۆماسی ئامارێ ددهته شیوازی تایبەتی راگهاندنی ی د پهیوهندییێ نیفدهولهتی و کاروبارێن دهرقه دا دهیته بکارهینان. ئەو زمانه کی جودانینه، بهلکو رێبازه کا پاڤژکریه بۆ بکارهینانا زمانێ بۆ گههاندنا پهيامان د ناقههرا نهتهوهياندا ب شیوهیه کی هشیار، ئەوژی بپرز و پلانکری. زانا دیاردکهن کو گرنگیا زمانێ دیپلۆماسییهتی د کارهینانا پهيفاندایه ب شیوهیه کی کو پشتگیریا دروستکرن و پاراستنا ئیکدهنگی و ههفکاریی د ناقههرا نهتهوهياندا بکهت. ب گۆتنه کا دی، زمانێ دیپلۆماسییهتی د بنهههتدا زمانێ ههفکاریییه - ئارمانجا ئەوی ئافاکرنا تیگهههشتن و ئیکدهنگیه. ئەف چهنده ریکتیددهت کو وهلات ههلویتێن خۆ دیاریکهن، ل سهر مهرجان گفتوگۆیان بکهن و کیشه و ئاریشهیان چارهسهریکه. (Burhanudeen, 2005, 36) ب ههلبژارتنا پهيفتن نافهندی و وردیبن، دیپلۆماتکار دشتن زانیارییێن ههستیار یان رهخنهیان ب شیوهیه کی بگههینن کو ئاشتی و نیازپاکیی بپارێزیت (Gomes de Matos, 2004, 283).

واته؛ ئیک ژ لایهین سهرهکییێن زمانێ دپلۆماسییهتی تهکهزکرن ئەوییه ل سهر رێژداریی، دهنگی فهرمی، بێلایهنییا کهلتووری. ئاخفتنا دیپلۆماسی ههردهم یا رێژدار و نهرمه و ئاسته کی بلند ی حورمهت و رێژگرتی نیشانددهت. د راستیییدا، د ژيانا روژانه دا ژی، کهسێ کو ب نهرمی و رێژفه دئاخفتی، دهیته گۆتن کو دیپلۆماسییه د زمانێ خۆدا. وهکو فەكۆله ره کی عهره ب دیاردکهت، پهیفا دیپلۆماسی دشتی بۆ ههر کهسه کی بهیته بکارهینان کو هونهری ئاخفتنی باش بزانی، ب رێژداری و پهسنی، و بشتی تشتی د هزرا خۆدایه ی دلتهیلان و شکندنا کهسێن دی بگههینیت (العکلی، ٢٠١٤، ٣٤). ئەف چهنده دیاردکهت کو د بنهههتدا، زمانێ دیپلۆماسییهتی واتایا ئاخفتنی ب نهرمی و وردینییهیه. ئەو ژ ئامارێن راسته وخۆ یان پهیفتن نهفهرمی دوبردکهفیت و پهیفتن ههقههش بکاردهینیت. زمانێ

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيچيرقان بارزاني أنموذجاً)

دپلۆماسی پرانییا جاران وهكو جهرگی دپلۆماسیی ب خو دهیت ههژمارتن، ژبهركو دپلۆماسییا نیفدهولهتی ب پرانی ب ریکا پهیف و بهلگهنامهیان پیکدهیت (Saba et al., 2025,79) ب کورتی، چه مکی زمانی دپلۆماسی شیوازه کی پلانکری، ریزدار، و ئیکدهنگی-ئاراستهیا راگه هاندن ب خو فده دگرت کو بو بریفه برنا دپلۆماسییه تی و پاراستنا ئاشتیا نیفدهوله تی سهره کییه واته چه مکی زمانی دپلۆماسییه تی ژ چه مکی زمانی ئاشتیی هویتر و ئالوزتره و زیتر پیدقی تیگه هشتن و شوربوونا ناخی په یقیه.

٢،١ زمانی ئاشتیی و زمانی دلۆماسییه the language of peace and the language of diplomacy-

د ناف زماناسییا ئاشتیییدا گهلهک رههه ند و شیواز و دهریریین زمانی یین جودا دهینه دیتن ئیک ژ ئهوان زمانی دپلۆماسییه تییه کول سهر ئاستی نیفدهوله تی کارپی دهیته کرن و باندوره کا ههری مهزن ل سهر پرۆسیسا پیشفه برنا ئاشتیی ههیه. د ئه ده بیاتا سیاسیدا زیده تر دپلۆماسییه تا گشتی بو پیشفه برنا بوارین په یوه ندی ل گهل خه لکی ژ دهرفه و وهلاتیین جیهانی بکاردهیت ، ئه ف جوړه دپلۆماسییه ته د دپلۆماسییه تا گشتیدا بهرجه سته دبیت کو میکانیزمین گونجای بو پرۆسیسا په یوه ندیی یا راسته وخو د نافبه را خه لکی و دم و ده رگه هین فهرمیدا ب سانه هی دکهت، ئانکو دپلۆماسییه تا گشتی ئه و چالاکییه یا کو ژ ئالیی دامه زراوین گشتیقه یین ب سهر وهزاره تا ژ دهرفه دا بو مه به سته په یوه ندیکرنی ل گهل راییا گشتی یا بیانی ئه نجام د ده ت (کریم، فرج ، ٢٠٢٣، ١٤٣) واته زمانی دپلۆماسییه تی ب تنی گریدای ئه کته رین سیاسی و که سایه تیین دپلۆماسییه نینه، به لکو به شهک گریدایه ب ژیا نا گشتی و دچارچو فیه یی کریارا رازیکرنیدا په یدا دبیت ب. واتایه کادی زمانی دپلۆماسییه تی بکارهینانا زمانیه بو ده سته به رکنا ئارمانجه کا دیارکری کو پشت ب کو دی سیمانتیک و بنه مایین پراگماتیکی دبه ستیت و ب شیویه کی باندوره کا به ز و به یز ل سهر می شک و ده روونی گوهداری بو بجهینانا مه به سته ئاخفتنکهری دکهت. (ئه حمده، به رزنجی ، ٢٠٢١، ١٧٤)

رێزگرتنا زماناسییا زاره کی د په یوه ندیین دپلۆماسیدا هه رده م ئاماده یه کا چالاک و کاریگه ربوو د په یوه ندیین نیفده له تیدا، د چارچو فیه یی زماناسییدا و هه لپزارتن په یقان ب هویری و واتا و مه به سته ئه وان دشین په یوه ندیان د نافبه را سهرکردان و وهلاتاندا به یزیکه ن، یان به روفاژی یی ریزیا زمانی زاره کی کاریگه ریا خراب ل سهر په یوه ندیین دپلۆماسییه تی هه بیت، ژ ئه گه ری نه بوونا په یقین ریزگرتنی دبیته ئه گه ری تیکدانا ئاشتیی و سه قامگیریی و ته نانه ت فه کیشانا دپلۆماتکار و گرتنا بالیوزخانان. (الجنای، ٢٠٢٤، ١٢٦) واته زمانی دپلۆماسییه تی ئالافه کی گرنگه بو پیشفه برنا زمانی ئاشتیی و روخساندا

ژینگه‌هه‌کا ئارام. بۆ نموونه واژوکرنا رێککه‌فتنا ئاشتیی د ناهه‌را فله‌ستین و ئیسرا ئیلیدا شهر رانه‌گرت، به‌لکوب چرکنا هه‌ولین دپلوماسیین فره‌ پیره‌و ل سه‌ر بنیاتنا ژرخانا مروفي دشین رێککه‌فتنن سیاسی جیه‌جیه‌که‌ن و کوشتنی ب داوی بین. (حسین، سلوم، ۲۰۲۰، ۱۶۹)، گرنکه‌ ل فیری باسی سئ تیگه‌هان بکه‌ن (دپلوماسییه‌ت، ئاشتیخوازی، ئاشتیسازی) واته‌، دپلوماسییه‌ت : هه‌ولده‌ت رینگریی ل په‌ره‌سه‌ندنا ململانین توند بکه‌ت. ئاشتیخوازی: هه‌ولده‌ت لایه‌نین ناکوک بیه‌خته سه‌ر میژا دانوستاندنی به‌ری توندو تیژیین فره‌وان سه‌ره‌لبه‌دن. ئاشتیسازی: هه‌ولده‌ت پشتی شه‌ری و ململانی و ویرانکرنی ئافاهیی ئاشتیی دووباره‌ بنیات بنیت (حسین، سلوم، ۲۰۲۰، ۱۶۸)، دئه‌فی نه‌خشه‌ی خواریدا دی جیاوازیی د ناهه‌را زمانی دپلوماسییه‌تی و زمانی ئاشتیییدا :

ژ	زمانی دپلوماسی	زمانی ئاشتیی	بابه‌ت
۱	پارتیزگاریکنا به‌رژه‌وه‌ندی و په‌یوه‌ندییان رادبیت .	چاره‌سه‌رکنا ئاریشه‌یان و ئاشکرنی رادبیت.	ئارمانجا سه‌ره‌کی
۲	نهرم و هویری و ناراسته‌وخۆ و لۆژیکی تیدایه .	راسته‌وخۆ و سۆزدارییه‌.	شیوازی ئاخفتنی
۳	ستراتیژی و پلانداریشتی و ل سه‌رخویه‌.	هه‌ستیار و چالاکه‌.	گوهداریکرن
۴	زمانه‌کی سنۆر دار و کونترۆلکرییه‌.	زمانه‌کی ئازاد و فه‌کریه‌.	ده‌ربیرنا هه‌ستان
۵	ل سه‌ر بنه‌مایین (پڕۆتۆکۆل ، ریزگرتن ، فه‌ره‌میه‌بوونی) کارده‌کته‌.	ل سه‌ر بیدفیاتیی و هه‌ستین مروفي کارده‌کته‌.	گرنگیدان
۶	ل سه‌ر (ده‌وله‌ت، حکومه‌ت، سازییین نیقه‌ده‌وله‌تی...هتد) کارده‌کته‌.	ل سه‌ر (کۆمه‌لگه‌ه‌ی، که‌سان ، گرۆپان .. هتد) کارده‌کته‌.	بکه‌ره‌ینه‌ر
۷	دروشمین (په‌یماننامه‌، هه‌فکاری، رێککه‌فتن ... هتد) هه‌لدگریته‌.	دروشمین (لێبۆرین، لیککه‌هه‌شتن، ئاشتی... هتد) هه‌لدگریته‌.	چاره‌نفیسی دوماهیی
۸	دپلوماتیک و بێلایه‌نه‌ د سه‌ره‌ده‌ریکرنیدا.	سۆزداری و نه‌رمه‌ د سه‌ره‌ده‌ریکرنیدا.	توندوتیژی
۹	ته‌کنیکی و یاساییه‌ د کاری خۆدا.	ساده‌و و تیگه‌هه‌شتنه‌کا راسته‌وخویه‌.	هویرییا تیگه‌هه‌شتنی
۱۰	زمانه‌کی کۆد دار و گرتیه‌.	زمانه‌کی سیمبۆلیزمی فه‌گریه‌.	شه‌فافیه‌ت
	ئهم ریزی ل یاسایین نیقه‌ده‌وله‌تی دگرن.	ئهم ئاشتیا گه‌لان د پارتیزین.	نموونه

واته‌، زمانی ئاشتیی و دپلوماسییه‌تی هه‌ردوو ب شیواز و ده‌ربیرینن جودا خزه‌مه‌تا ئاشتیی دکه‌ن و ژ شه‌ری و توندوتیژیی دویر دکه‌فن و په‌نای بۆ دیالوگی و دانوستاندنی ده‌بن ئه‌وژی بۆ ئیکلاکنا ئاریشه‌یان.

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيچيرقان بارزاني أنموذجاً)

٣.١. گوتارا سیاسی - Political discourse

په یوه نډییا دناښهرا زمان و سیاسه تیدا په یوه نډییه کا ژیکه نه بووی و بنه رتیه. نه رستوی فیه له سوف مړوځی وه کو "گیانه وه ری سیاسی (political animal) "پیناسه دکهت کو خودان شیانین ټاخفتنیه بو ریقه برنا کاروبارین خو یین جفاکی. ل دویف نه ځی دیتی، زمان ب تی ټامرازه ک نینه کو د سیاسه تیدا بهیته بکارهینان، به لکو سیاست ب خو ب ریکا زمانی دهیته نه جامدان و پیکهینان. گوتارا سیاسی خواندنا نه وی چه نډییه کا چاوا زمان دهیته بکارهینان بو دروستکرنا راستیین سیاسی، سه پاندنا هزران، و ریقه برنا دهسته لاتی د جفاکید. (Chilton, 2004, 5) هنده ک زانا دیژن کو ه می زمان د زاتی خو دا سیاسیه، چونکی په یوه نډی ب هافکیشه یین هیژقه هیه. له ورا دشیته بهیته گوتن کو گوتارا سیاسی ه می نه و کریارین زمانینه یین کو تیدا هیژ، ټایدولوجیا، و ناسنامه دهیته بهرهمهینان، پاراستن، یان بهرهنګاریون. (Wilson, 2015, 36)

گوتارا سیاسی چهنډین ټه رکین ستراتیجیین سهره کی نه جامددهت. پؤل چیلټون (Paul Chilton) سی ټه رکین سهره کی دهستنیشاندهت کو د گوتارا سیاسیدا گه له ک بهرچاځن :

١- زوریلېکرن (Coercion): بکارهینانا زمانیه بو نه چارکرنا خه لکی بو قه بویلکرنا هه لویسته کی یان نه جامدانا کاره کی. ټه فیه دشیته ب ریکا فرمان، یاسا، یان ته نانهت هه ره شه یین فیه شارتی بیت .

٢- ره وایه تیپیدن و ره وایه تیشکاندن (Legitimation and delegitimation): ټه فیه ټه رکین هه ره گرنگه. سیاسه تمه دار زمانی بکاردهین داکو ره وایه تیپ بده نه خو، پارت، و سیاسه تیپ خو، د هه مان ده مدا ره وایه تیپ ژی ل سهر دوژمن و نه یارین خو بسه پین .

٣- نوینه رایه تیکرن و شیواندن (Representation and misrepresentation): سیاسهت کو نترولکرنا زانایریانه. گوتارا سیاسی جیهانی ب شیوهیه کی تایبته نیشانددهت کو خزمه تا ټارمانجین سیاسی بکهت. ټه ف خاله دشیته ب ریکا فیه شارتنا زانایریان، کیمکرنا ټه وان، یان بکارهینانا په یشتین جوان بو کریارین نه جوان بیت. ب نه جامدانا ټه فان ټه رکان، گوتارا سیاسی دبیه ټامرازه ک بو رازیکرن، دروستکرنا ناسنامه یین کومه لایه تی، ریځکستنا په یوه نډیین هیژ (Chilton, 2004, 45- 46)

٤,١. تایبه تمه نډیین زمانی دپلوماسیه تی- Characteristics of diplomatic language

زمانی دپلوماسیه تی چهنډین تایبه تمه نډیین جودا هه نه کو ریځی ددهن پو لی خو یی راگه هاندنی یی هه ستیار پیکهینیت. ټه و د بنه رته دا شیوهیه که ژ زمانی بو ټارمانجین تایبته، ل گه ل ریسیاین په ره پیدای بو پیشفه برنا ټارمانجین دپلوماسیه تی. ټه ف تایبه تمه نډییه هاریکاریا دیپلوماتان دکه نه پیامان ب کاریگه ری ل گه ل پاراستنا په یوه نډیین و ټاشتیپ بگه هینن. وه کو :

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيچيرقان بارزاني أنموذجاً)

١,٤,١ رێزدارى و نه‌رمى-Respect and gentles

زمانی دپلۆماسییه‌ی هه‌رده‌م رێزداره. نافونیشانی رێزدار، په‌یفین نه‌رم، شیوازی نه‌رمی یێ سهره‌کی د ناف خۆدا هه‌لدگریه. ته‌نانه‌ت نه‌رازیبوون یان په‌خنه‌ ژێ ب ده‌ربڕینی رێزدار ده‌ینه راپێچان. ئەف نه‌رمییه‌ ب تی بۆ جوانیی نینه، به‌لکو ئەو بۆ نیشاندانا رێزی بۆ که‌رامه‌تا هه‌می لایه‌نان و پێشگیرتیا دلمانی خزمه‌تی ده‌که‌ت (العکلی، ٢٠١٤، ٣٤). بۆ نمونه، دپلۆمات پراڤیا جارێ نافین رێزداریی و لێبۆرینی نه‌راسته‌وخۆ بکارده‌ین. پاراستنا ده‌نگه‌ی رێزدار ده‌می دۆخاندنا تایبه‌تمه‌ندییه‌ که‌ سهره‌کیا دیپلۆماسییه‌ (Al-Akili, 2014,34) ئەف رێزداریه‌ هاریکارییه‌ ده‌که‌ت رێکێن راگه‌هاندنێ فه‌کری بمین ته‌نانه‌ت ده‌مین ئالۆزیاندا ژێ، ژبه‌رکو هه‌ر لایه‌ک هه‌ستدکه‌ت رێز و که‌رامه‌تا ئەوان پاراستیه‌. بۆ نمونه:

- ئاماده‌بووانی به‌رێز...

- برای به‌رێزمان محهمه‌د شیاع سوودانی...

- جه‌نابی سه‌رۆک مه‌سه‌وود بارزانی...

- خوالێخۆشبووی ئیدریس بارزانی..

- سوپاسی برای به‌رێزم سه‌ید عه‌ممار هه‌که‌م... (نیچیرقان بارزانی: ١٣-١-٢٠٢٤)

واته‌: ده‌فان نمونه‌ی سهریدا بکارهینانا نافین رێزدارانه‌ وه‌کو (به‌رێز، جه‌ناب، خوالێخۆشبوو، برا)

نیشاندانا رێز و گرنگیا پێگه‌هی که‌سایه‌تیانه‌ و دروستکرنا گه‌شه‌ی ئارام و دوستانه‌یه‌، ب شیوه‌یه‌ی

نه‌رم و دیپلۆماسیانه‌ دووباره‌ هه‌ولا ئافاکرنا په‌یوه‌ندیان ده‌ده‌ت.

١.٤.٢ فره‌رمیبوون و ره‌وشت-Formality and etiquette

زمانی دیپلۆماسییه‌ی مه‌یلا ئەوێ به‌ره‌ف فره‌رمیبوونییه‌ و ل دویف رێسایێ دیارکری ده‌جیت. په‌یفین کریت، گوته‌ی رۆژانه‌، یان ده‌ربڕینی زیده‌ ساده‌ ده‌ینه‌ دویرئێخستن. ل جه‌ی ئەوان، دیپلۆمات ده‌سته‌واژه‌ی نه‌رمی یێ پێقه‌ری و په‌یفنامه‌یه‌ کا پاقرکری و که‌زاختی بکارده‌ین کو ل گه‌ل رێسایێ دیپلۆماسییه‌ی ده‌گونج (Al-Akili, 2014,35) واته‌؛ سلافکرنه‌ کا رێکوپێک، شیوازی نافنیشانکرنی یێ وه‌کو "جه‌نابی ته‌"، "نوینه‌رتن رێزدار" هه‌نه‌ کو فره‌رمیبوونی په‌یداده‌کن. ئەف فره‌رمیبوونه‌ نیشانا پێشه‌ییبوونییه‌ و هاریکارییه‌ ده‌که‌ت که‌شه‌ی رێز و رێزدار ئافادکه‌ت و چارچۆفه‌یه‌ی بێلایه‌ن پێشکێشده‌که‌ت.

١.٤.٣ راستی و دروستیا ده‌ربڕینی-Veracity of expression

د راگه‌هاندنا دیپلۆماسیدا ده‌فیت په‌یف ب هویری به‌ینه‌ هه‌لبژارتن، چونکی هه‌نده‌ک په‌یفین زمانی ته‌مومژدارن واتایێ جودا ده‌تیک فۆرمدا پێشکێشده‌کن، ئەف چه‌نده‌ژی باندۆره‌کا نه‌رێنی دی ل سهر

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيچيرقان بارزاني أنموذجاً)

تيگههشتی و ده‌ربينا راستیین گنگ کهت. پندفیه دیپلومات په‌یفین خو ب هشیاریه‌کا مه‌زن هه‌لبژین بۆ گوتنا ئه‌وی تشتی مه‌به‌ستا ئه‌وانه – نه‌ زیده‌تر و نه‌ کیمتر. پره‌نسیپه‌کی بنه‌ره‌تی دویره‌که‌فتنه ژ هه‌ر په‌یفه‌کا کو دشیت به‌رپرسیاریین یاسای یان سیاسی یین نه‌خوازیایی دروستبکه‌ت (العکلی، ٢٠١٤، ص.٣٥). بۆ نمونه " ئیستا له‌به‌ر نه‌بوونی بودجه و مووجه له‌ هه‌ریمی کوردستان، فه‌رمانبه‌ران و خه‌لک له‌ دۆخیکی زۆر خراپدا ده‌ژین، ئه‌و هه‌رشانه‌ زیانیکی زۆریان به‌ ئاسایش و ژبانی خه‌لکی هه‌ریمی کوردستان گه‌یانده‌" (نیچیرقان بارزانی: ١٣-١-٢٠٢٤)

واته : ب شیویه‌کی ریزگرتن و راستگۆیانه‌ باسی ئاریشه‌یان دکه‌ت و بی دویره‌که‌فتن ژ بابته‌تی، به‌لێ ب زمانه‌کی سیاسی و دیپلوماسی یی په‌سه‌ند. هه‌روه‌سا ب شیویه‌کی ناراسته‌وخۆ ئامازێ دده‌ته‌ پێشکرنا ده‌سه‌لاتا فه‌رماندی گشتی یی هه‌ژین جه‌کدار.

١,٤,٤ ته‌مومژداریین ئافاکه‌ر - Constructive ambiguity

ب شیویه‌کی به‌رژه‌وه‌ندخواز زمانی دیپلوماسیه‌تی هه‌نده‌ک جاران ته‌مومژداریی ب زانا‌بوون د گوتارا خو‌دا په‌یره‌ودکه‌ت – ئالافه‌کی پراکتیکه‌کیه‌ وه‌کو نه‌ پوه‌نیا ئافاکه‌ر ده‌یته‌ نیاسین. ئه‌فه‌ ژێ ئه‌وی چه‌ندی دگه‌هینیت کو ده‌سته‌واژه‌یه‌ک یان دیارده‌یه‌کا نه‌ پوه‌ن یان فه‌کری بۆ چه‌ند تیگه‌هه‌شتان ده‌یته‌ پێشکێشکر. گه‌توگۆکارین دیپلوماسی نه‌روه‌نیی وه‌کو ئامرازه‌کی بکارده‌هین ده‌می رێککه‌فتنه‌ک ل سه‌ر په‌یفه‌سازیی نه‌ مه‌شیی و هه‌می لایه‌نان پێدیی ب هه‌ندی هه‌یه‌ رووی خو‌ بپاریژن یان رازیبوونی بخوازن ، ئانکو ب دارشتنا ده‌سته‌واژه‌یا مژدار، هه‌ر لایه‌نه‌ک دشیت ئه‌نجامی ب شیویه‌کی ئه‌ری شرو‌فه‌بکه‌ت و رێکی دده‌ت رێککه‌فتنه‌ک پێکه‌یت. فه‌کۆله‌ره‌ک دیاردکه‌ت کو مژداری پرانییا جاران د رێککه‌فتنێ ئاشتییدا وه‌کو چاره‌سه‌ریه‌کا پراگماتیک بۆ پکرنا فالاهییان د نافه‌را هه‌لوسته‌ین جودادا ده‌یته‌ بکاره‌ین (Pehar, 2001, 172) خالا سه‌ره‌کی ئه‌وه‌ کو مژداریا وه‌سا ئافاکه‌ره‌ – ئه‌و ب هشیاری هاتییه‌ پلانکر بۆ دویره‌که‌فتنا ژ نه‌رازیبوونی، به‌روفاژی تیکه‌له‌بونا یی مه‌به‌ست. هۆسا، زمانی دیپلوماسی ب شیویه‌کی تابیه‌ت دروستیی د هه‌نده‌ک بو‌ارندا دگه‌ل مژداری و نه‌روونیا پلانکری د بو‌ارین دیدا تیکه‌لدکه‌ت، هه‌فسه‌نگیه‌کی دروستدکه‌ت کو رێککه‌فتنی سانه‌یه‌تر دکه‌ت (Guo & Wang, 2002, p.11). بۆ نمونه ده‌می موچه‌یین فه‌رمانبه‌رین هه‌ریمی ژ لای به‌غدافه‌ ده‌اتنه‌ گیروکر یان هه‌ر فره‌نه‌دکر، سه‌روکی هه‌ریمی دایژیت (ئیمه‌ هیوادارین حکومه‌تی فیدرال پابه‌ندبوونی خو‌ی به‌ ئه‌رکه‌ ده‌ستووریه‌کانی ده‌ریخات) ل جه‌ی (ئیوه‌ موچه‌کانمان ناناردن و به‌لینه‌کانتان شکاند)، واته‌ فه‌شارتنا توندیی د ناف زمانی دیپلوماسیه‌تیدا بۆ مه‌به‌ستا چاره‌سه‌ریی و تیکه‌نهدانا په‌یوه‌ندی و ئاشته‌وا یا سیاسی. دخشته‌ی خواریدا دی جیاوازیی دنافه‌را ته‌مومژداریین ئافاکه‌ر و نه‌ ئافاکه‌ر نیشاده‌ین :

تەمومژداريپين ئافاكەر	تەمومژداريپين ئافاكەر
بۆ فەشارتەن ئاستان دەيتە بكارهينان.	بۆ مەبەستا پاراستنا رۆخسارى دەيتە بكارهينان.
بۆ تېكدانا رېككەفتنى بكار دەيت.	بۆ گەشتەن رېككەفتنى بكار دەيت.
ژ گفتوگوي دويردكەفیت.	رېككە بۆ رخساندنا دەلفەيپين گفتوگوي.
وہ کو تەكتیکەك بۆ ژنابقېرن دەيتە بكارهينان.	وہ کو تەكتیکەك دېلوماسى بۆ ئافاكرن دەيتە بكارهينان.

١. ٤. ٥ نەراستەوخۆي و پەيڤين نەرم - Indirect, Soft word

تايبەتمەندىيەكا ديار يا ئاخشتا دېلوماسىيەتيدا راگەھاندنا نەراستەوخۆيە. ل جەي ئاخشتا راستەوخۆ، دېلومات پراڭيا جاران واتايان ب ئامازەيان يان پېشنياران پېشكېشكەن. ئەو پەيڤين نەرم و دەستەواژەيپين سېمبۆلى و مېتافۆرى بكار دەيپين بۆ گەھاندنا پەيامين دژوار ب نەرمى. بۆ نموونە، ل جەي گوتنا " تۆ شاشى" دېلوماتەك دشت يېزيت "مە ديتنەكا جودا بۆ ئەڤى بابەتى ھەيە." رەخنە دشت وەكو پېشنيازەك بەيتە رايپچان يان ب مەرجين نەكەسى بەيتە دەرپين، وەكو "دى نەخۆش بيت ئەگەر..." ئەڤ شىوازي نەراستەوخۆ شىوہيەكە ژ نەرميا زمانى – ئەو كاريگەريا ديار دەيپين دشتين توند بن نەرمەكەت. (Matos, 2004, 284) زمانى دېلوماسى ب رېبازين وئەي، كيم گوتن و ئامرازين دى يپن رەوانىيىي دەولەمەندە كو رېكى ددەن خالەكى بى رويرويوونا راستەوخۆ بگەھين (العكيلي، ٢٠١٤، ص.٣٦). بكارهينانا واتايپن دووي و ئامازەيان زانابوونە : ئەو رېككەدەت گفتوگو بەردەوامبېت ب دويركەفتنا ژ تاوانباركرنا راستەوخۆ يان شەرمزاركرن. ھۆسا دېلومات رېزي دپاريزن و رېيەكى ددەنە ھەفركىن خۆ كو بەرسقى بدەن بى ھەستېكرنا ھېرشى ل سەر ئەوان (Tăriță, 2022, p.450). بونموونە : "داوا دەكەم ھەموومان پېكەو پابەندى ئەو دەستورە بىن، زۆر پېويستە ئەو كېشە گەورەيە، بە زووي چارەسەر بكرت" (نيچيرقان بارزاني : ١٣-١-٢٠٢٤).

د ئەڤى نموونا سەريدا ل جەي (ئېو دەي چارەسەرى بكەن) ب زمانەكى راستەوخۆ و توند، زمانەكى نەراستەوخۆ و نەرم ھاتىيە بكارهينان ئەوژى (داوا دەكەم، زۆر پېويستە چارەسەر بكرت) واتە: ب كارهينانا "داوا دەكەم"، "پېويستە" ل جەي فەرماندانا راستەوخۆ ھاتىيە بكارهينان كو رېككەكە بۆ كەمكرنا دژايەتيي .

١. ٤. ٦ رازيكرن و دەنگى ئارام - Persuasion and a calm voice

دېلوماسىيەت ھاتىيە پېناسەكرن وەكو ھونەرئى رازيكرن – لەورا، زمانى دېلوماسى ب سروش يى رازيكرە. ئەو بۆ رازيكرن و كاريگەركرن بى فشارەكا فەكرى ھاتىيە دارشتن. دەنگ ب گشتى ئارام،

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيچيرقان بارزاني أنموذجاً)

لۆژیکي، و نه هێرشکاره. زمانی ههستیاریان زۆردار دهیته دوبرێخستن؛ ل جهی ئهوی، دپلومات به هانهین لۆژیکي پێشکێشدهکن، داخوای ژ بهرژهوهندییه ههقهشه دکهن، یان به لگهیهین ب هشیاری هاتینه چارچۆفه کرن بۆ رازیکرنی بکاردهین. (Burhanudeen, 2005, p.41) ته نانهت دهی ههست ژێ بلنددین، زمان کیمکری دمیته. ئهف دهنگی ئارام و کیمکری هاریکاری دکهت، که شه کی دروستبکهت کو یێ د بشین پێشنیازان ب شیوهیه کی بابهتی هزرېکه نهفه. ههروهسا، زمانی دیپلوماسی پرانییا جارێ ته که زێ ل سهر لایه نین ئه رێی یان ههفکاریکه "ئارمانجێ ههقهشه"، "بهرژهوهندییا دوولایه ن" دکهت بۆ دارشتنا ئاریشه یان ب شیوهیه کی بۆ هه میان جهی قه بولکرێیه (Matos, 2004, p.285) ب رێکا بکارهینانا زمانه کی جوان، دیپلومات هه ولدهن هه فکرن خۆ به رهف رێککه فتن یان لیکته گه هشتن ب دلخوای به ن، نه کو ب رێکا زۆرداری و خۆسه پاندن. هێزا رازیکه را زمانی دیپلوماسی د تیکه لکرنا ئه وی یا نه رمی و لۆژیکیدایه – ئه و داخوای دکهت بهرژهوهندییا رێکبخیت و چاره سه ریا یان ب رێکا گفتوگۆ و داخوایان بیهیت، نه کو گه فان. بۆ نمونه " ئیمه ی نه وه ی دوا ی ئه وان، ده ی ئه و خۆشه و یستیه به هێتر بکه ی، نه ک تیک بده ی، به هێزکردنی یه کسان و خۆشه و یستی نیوان نه ته وه و پیکهاته کانی عێراق، رێگه ی رابه ر و سه رکده کانمانه، حکومه تی عێراق فیدرا لی... به باشی کاری کردوه، ئه وه ش پێگه ی عێراق به هێز کردوه" (نیچیرقان بارزانی: ١٣-١-٢٠٢٤) واته : به ری ره خه گرتی ستایشکرن و دانپێدانان ب کارێ باش ده یته، ئه ف چه نده ژێ که شه کی ئارام و رازیکه ر و هانده ر دروست دکهت .

١.٤.٧ بکارهینانا زارا فتن دیپلوماسی و رێسایان - User of diplomatic terminology

ب درێژایهیا دهی، دیپلوماسی زارا فتن خۆ یێ تابهت و رێسایێ خۆ په ره پێدایه. زمانی دیپلوماسی مه رجین تابهتین هونه ری و دهسته واژه یێ پێهه ری کو واتایێ رێککه فته هه نه ب خۆفه دگرن. ئه ف ده ربهرینه دشین ته کنیکی یان رێهه سمی بن. بۆ نمونه، گۆتتا کو ئاریشه یه ک ب شیوه یه کی فه کری و ئافاکه ر هاتیه گفتوگۆکرن دهسته واژه یه کا دیپلوماسی یا ب رێکوپێکه کو پرانییا جارێ ئه وی واتای دگه هیهیت کو نه رازیبوون هه بوون، به لی گفتوگۆ مه ده نی مان. بکارهینانا ئه فان رێسایان به شداری د روه نی و پێشبینیکرنا گو هۆرینێ دیپلوماسیدا د ناف پراکتیکه راندا دکهت. (Tărlă, 2022, p.450) زمانی دیپلوماسی پرانییا جارێ ئامرازێ په یفیه یی وه کو هه فوه کی، درویشم، یان دیارده یێ ب هشیاری نفیسیای کو د کومه لین نیفده وله تیدا بوونه نه ریت بکارده یته. ئه ف شیوا ی فه رمیکری و کۆدی ده ربهرینێ ب ههقهشه هاریکاریا دیپلوماتان ژ وه لاتین جودا دکهن ل سهر زه مینه یه کا ههقهشه ل راگه هاندن بکه ن. ئه و دهسته هلات و رز دبوونی دده ته راگه هاندنێ ئه وان، ژ به رکو زمانی دیپلوماسی ل

دویف نه‌ریتی کیش و گرانییه‌کا دیارکری هه‌لدگریته. (Friedrich, 2016, p.96) بۆ نموونه (یه‌کبوونی ئۆبۆزیسیۆنی عێراق، سیسته‌می فیدرالی، نێرده دیپلۆماسیه‌کان، نه‌جومه‌نی نوێنه‌رانی عێراق، فراکسیۆنه‌کان، حکومه‌تی عێراق فیدرالی، مه‌رجه‌عیه‌تی بالا، شه‌هیدی میحراب، دیموکراسی، دادپه‌روه‌ری و دابه‌شکردنی ده‌سه‌لات ... هتد) واته: بکارهینانا نه‌فان ده‌سته‌واژا و زاراڤین فه‌رمی و سیاسی پله‌یا گوتاری بلندکته و پێگه‌یه‌کی زانستی و دیپلۆماسی و فه‌رمی دده‌ته گوتاری.

١. ٥. ٥. ١. ئه‌رکی زمانی دیپلۆماسی - The function of diplomatic language

زمانی دیپلۆماسیه‌تی چه‌ند ئه‌رکین گرتی د کاروبارین نیفده‌وله‌تیدا پێکده‌یه‌ینیت، هه‌می ل دۆرماندۆری ئاسانکرا راگه‌هاندنا ئاشتییانه و کاریگه‌ر د نافه‌را ده‌وله‌تاندا دزڤرن. ژبه‌رکو دیپلۆماسی د بنه‌رتدا برێقه‌برنا په‌یوه‌ندیان د نافه‌را نه‌ته‌واندایه، زمانی دیپلۆمات بکارده‌ین، ئامرازه‌کی گرتی بۆ پێکه‌ینانا ئه‌وی ئه‌رکی. ئه‌رکین سه‌ره‌کیین زمانی دیپلۆماسیه‌تی ئه‌م دشین د نه‌فان خالین ل خواریدا کومه‌که‌ین :

١. ٥. ١. ١. راگه‌هاندنا زانیاری و سیاسه‌تی - Disclosure of information

ئیک ژ ئه‌رکین سه‌ره‌کیین زمانی دیپلۆماسی گه‌هاندنا روه‌ن یا هه‌لوێست، سیاسه‌ت و نیازین حکومه‌تی بۆ یین دییه. دیارده‌یین دیپلۆماسی پراڤیا جاران کاردکه‌ن بۆ روه‌نکرا سیاسه‌تین نه‌ته‌وه‌ی یان شروقه‌کرنا هه‌لوێستی وه‌لاته‌کی ل سه‌ر پرسین نیفده‌وله‌تی. بۆ نموونه، د کۆنفراڤسین راگه‌هاندنی یان ئاخفتنن نه‌ته‌وه‌یین ئیکگرتیدا، دیپلۆمات زمانی ب هشیاری هه‌لبارتی بۆ ئاگه‌هه‌رکرا جفا‌تا نیفده‌وله‌تی ده‌رباره‌ی دیتنن یان کارین وه‌لاتی ئه‌وان بکارده‌ین. زمانی دیپلۆماسی بۆ ئه‌فی زانیاریی باش گونجایه، ژبه‌رکو ته‌که‌زی ل سه‌ر روه‌نیی دکته، داکو په‌یام به‌یته‌ تیگه‌هشتن ل گه‌ل بکارهینانا ده‌نگه‌کی کیمکری، داکو په‌یام کارفه‌دانین نه‌خواریار دروستنه‌کته. د بنه‌رتدا، ئه‌و ریکه‌که بۆ راگه‌هاندنا فه‌رمی ب ریکا بکارهینانا تۆمارا رێزدار و فه‌رمی یا دیپلۆماسی، به‌رپرس دلنیاکده‌ن په‌یامین ئه‌وان ب ده‌سته‌لات ده‌ینه‌گه‌هاندن و ب رژی ده‌ینه‌ وه‌گرتن، داکو گه‌هاندنا نه‌پازییونه‌کی، پێش‌نیازه‌کی، یان ئاگه‌هه‌رییه‌کا فه‌رمی، زمانی دیپلۆماسی ریکی دده‌ته ده‌وله‌تان په‌یامین خۆ ب شیوه‌یه‌کی رێزدار ده‌ریپرن. (Yao et al., 2024, p.6) بۆ نموونه: "ده‌ستووری سالی ٢٠٠٥ بریتییه‌ له‌ دروستکردنی دیموکراسی، دادپه‌روه‌ری و دابه‌شکردنی ده‌سه‌لات و سیسته‌می فیدرالی". (نیچیرقان بارزانی)

واته: د ئه‌فی نموونیدا ئاخفتنکه‌ر هه‌ندک زانیاریان ل بیرا لایه‌نی به‌رانبه‌ر ده‌ینیت و پادگه‌هینیت کو هه‌وه ژ سیاسه‌تا سیسته‌می فیدرالی یا لادای و هۆین به‌روفاژیا ده‌ستووری په‌سه‌ندکری ی سالا ٢٠٠٥ کاردکه‌ن و هه‌وه بنه‌مایین سیسته‌می فیدرالی یین پێش‌یلکرین وه‌کو ده‌سته‌واژه‌یین (دروستکرا

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيچيرقان بارزاني أنموذجاً)

ديموکراسی، دادپەروەری، دابەشکرنا دەسلەتێن نافەندی ل سەر هەرێمان...هتد) ، ئانکو ئەرکی
حکومەتا عێراق دياردکەت ل سەر بنیاتنا سیستەمی دابەشکرنا دەسلەلاتان.

١. ٥. ٢ گفتوگۆی هشیارانه-Mindful dialogue

ئەرکە کێ دی یێ گرنک یێ زمانی دپلۆماسیەتی گفتوگۆکرنا رێکەفتنانه. دپلۆماسی پراڤیا جارن
وێکو هونەرێ ئاخفتنی بۆ پشتگیریکرنا هەلویستەکی یان ب کیمیفە قەبویلکرنا لیکتیکەهشتەکی
دەیتە وەسفکر. شیوازی دپلۆمات زمانی بکاردهین بۆ ئافاکرنا پەیوەندیی دپلۆماسی، ب رێکا
پەیسازی هشیارانه، بەهانهی لۆژیک و داخوارکرنا بەرژەوهندیا دوولایەن، دپلۆمات هەولدهن
بۆچوونان بگوهرۆن و زەمینەکا هەقەش ئافاکەن. (Burhanudeen, 2005, p.43) ( )
تایبەتمەندیی نەراستەوخۆ و رێژدار یێن ئاخفتنا دپلۆماسی د راستییدا هیژا ئەوی یا د دیالۆگەکا
سەرکەفتیدا- هەقەش پتر قەبویلکەرن دەمی هەستەکەن، هیژا هاتیە کرن بۆ سەر ئەوان. د
گفتوگۆیاندا، زمانی دپلۆماسی ئامرازان پیشکێشکەت بۆ پیشنیاکرنا هزران، ئەنجامدانا لیبۆرینان،
یان داخوارکرنا لیبۆرینان، ب شیوەی کێ ل گەل شیوازی دلخواز د دپلۆماسیا نیفەهولەتیدا دگونجیت.
زمانی دپلۆماسی وێکو رێکە کێ رێبەریا نەرم و ئافاکرنا ئیکدەنگی کاردکەت کو د دلی گفتوگۆی
دپلۆماسیایە (Matos, 2004, p.283) نموونە : "پیوستە دەرفەت بدیتە حکومەتی فیدراڵی و
بەرێز سەرۆک وەزیران سوودانی بەی پلانیکێ هاوبەش و لە زەمینەکی ئارام و بێ کێشەدا گفتوگۆیان
لەگەڵدا بکات"

نموونه ( ) تهکنیکێن دپلۆماسیەتی	شروفاکرن
"پیوستە دەرفەت بدیت"	زمانی داخوارکرنا، نەکو فەرمانکرنا، ل شینا پەیفە (دقیت) ، پەیفە ( ) پیوستە) هاتیەبکارهینان کو هەلپژارتنا پەیفان یا پلانکری و مەبەستدارە د زمانی دپلۆماسیەتیدا.
"بەپێ پلانیکێ هاوبەش"	هەندەجار گفتوگۆکرنا دگەهە قوناغێن هەستیاری پندف ب پلانین هەقەش هەیه، داکو توندوتیژی جەفتوگۆی نەگرت.
"لە زەمینەکی ئارام بێ کێشەدا"	هەلبەت هەتا گفتوگۆیەکا هشیارانه بەیتەکرن، پندف ژینگەهەکا ئارام و بێ ئاریشەهەیه.

١. ٥. ٣ برێفەبرنا پەیوەندیان و نوێنەرایەتی Relationship managemenet and representation-

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيچيرقان بارزاني أنموذجاً)

زمانی دپلۆماسییه‌تی ئه‌ركێ پاراستنا په‌یوه‌ندییێن ئیقه‌ده‌وله‌تی و نوێنه‌رایه‌تیکرنا وه‌لاتی خۆ ب رێز پیکده‌ینیت. هه‌ر تشته‌کی ده‌یته‌ گوتن دشتێ کاریگه‌رییه‌کا مه‌زن ل سه‌ر په‌یوه‌ندییا د ناڤه‌را نه‌ته‌وه‌یاندایه‌به‌یت. رۆله‌کی سه‌ره‌کی یا دیپلۆماتان پاراستن یان باشتکرنا دلخواییا باش د ناڤه‌را ده‌وله‌تاندايه، ته‌نانه‌ت د ئاف نه‌رازیووناژیدا . سروشتی رێزدار یێ زمانی دیپلۆماسی د رێقه‌برنا ئه‌فان په‌یوه‌ندیاندایه‌هاریکاریی دکه‌ت. ب رێکا بکاره‌ینانا به‌رده‌وام یا شیوازیی رێزدار یێن ناڤنیشانکرێ و په‌یفسازییا نه‌رم، دیپلۆمات به‌رچاڤگرتی بۆ که‌رامه‌تا نه‌ته‌وه‌ی دی نیشانده‌دن (Friedrich, 2016, p.100) ئه‌ف ئه‌رکه د ده‌مێن هه‌ستیاردا یێ گرنگه - بۆ نمونه، پێشکیشکرنا سه‌ره‌ساخیان، لیبۆرینان، یان پیرۆزباییان هه‌می ب رێکا ده‌ربیرینێن دیپلۆماسی یێن فه‌رمی ده‌یته‌ کرن بۆ نیشانده‌نا ریزی. زمانی دیپلۆماسی رێکی دده‌ته ده‌وله‌تان دۆستانی یان نه‌رازیوونی ب شیوه‌یێن کیمکری نیشانده‌ن کو په‌یوه‌ندیی یێ چاره‌سه‌ری خراب نه‌کهن. زیده‌باری ئه‌ف چهن‌دی، دیپلۆمات وه‌کو نوێنه‌رێن بها و که‌لتووری نه‌ته‌وه‌یێن خۆ ل ده‌رفه‌ کاردکه‌ن و زمانی ئه‌وان ل سه‌ر وه‌لاتی ئه‌وان ره‌نگه‌ده‌ته‌ت. دیپلۆماته‌ک کو ب پاقژی و ریزه‌ دئاخفت وینه‌یه‌کی وه‌لاتی خۆ وه‌کو مه‌ده‌نی و ریزدار پێشکیشدکه‌ت، ته‌نانه‌ت ئه‌رکێن رۆژانه وه‌کو نامه‌یێن د ناڤه‌را سه‌روکێن ده‌وله‌تاندا پشته‌سته‌تی ل سه‌ر زمانی بلند بۆ دووباره‌ پشته‌ستکرنا ریزا دوولایه‌ن دکه‌ن ، ئانکو پاراستنا په‌یوه‌ندییێن دیپلۆماسی (Hofstede, 2004, p.3) واته‌ زمانی دیپلۆماسی باندۆره‌کا ئه‌ریی ل سه‌ر به‌یژکرنا په‌یوه‌ندیان دناڤه‌را ده‌وله‌تاندا هه‌یه و د شیاندايه دووباره‌ په‌یوه‌ندیان ئافبکه‌ت. بۆ نمونه "ئه‌و دوو مه‌رجه‌هه‌ گه‌وره‌یه، فه‌توای هه‌رامکردنی شه‌ری کورد و پێشمه‌رگه‌ی کوردستانیان دا، ئه‌و فه‌توایه‌ تا ئیستا پارێزگار بووه‌ له کورد و کوردستان"

نمونه	شروقه	جوری په‌یوه‌ندیی
ئه‌و دوو مه‌رجه‌هه‌ گه‌وره‌یه .. مه‌به‌ست ژێ (ئه‌یتولعه‌لی سیستانی) و (ئه‌یتولا به‌شیر نه‌جه‌فی) بوون. مه‌رجی ئایی یێ شیعیان.	ده‌سه‌لاتا ئایی وه‌کو ئامرازه‌کی ئاشتی بکاره‌ینایه‌ بۆ ریزگیرکرنی ژ خوین ریتی.	په‌یوه‌ندی دناڤه‌را ئاین و سیاسه‌تیدا (مه‌رجی ئایی (شیعه‌) و پێشمه‌رگه‌هی کوردستانی (وه‌کو ده‌سه‌لاتا سیاسی.
ئه‌و فه‌توایه‌ تا ئیستا پارێزگار بووه‌ له کورد و کوردستان.	تا ئیستا... واته‌ ئامازه‌یه‌ بۆ دۆستانی رابردووی...	هه‌بوونا په‌یوه‌ندییێن میژووی

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيچيرقان بارزاني أنموذجاً)

فهتوای حهرامکردنی شهزیدا.	وهكو بهلگهیه کێ ئایینی کره	پاراستنا په یوهندیان .
	دیواری پاراستنی د نافهه را کورد	
	و عه ره باندا.	

١. ٥. ٤ پیشگرتن و چاره سه رکرنا ناکۆکیان - Conflict prevention and resolution

دبیت گرتگرتین ئه رکێ زمانێ دپلۆماسییه تی رینگرتن ل ناکۆکیان و چاره سه رکرنا ناکۆکیان ب ناشتیانه بیت. زمانێ دپلۆماسی ب پرانی وهكو جیگره کێ شهزری په یدابوویه - ئه و ده رباره ی ئاخفتنا ل سه ر تشتان بۆ دویره کفتنا ژ شهزری. شیوازی دپلۆماتکار ده ربیری پیدکه ن، دشیته دوخه کی گهرم بکه ت یان ئارام بکه ت. زمانێ دپلۆماسی، ل گهل شیوازی خو یی ئارام بۆ کیمکرنا ئالۆزیان هاتییه دارشتن. ده می قه یران سه ره هله دده ن، دپلۆمات زمانه کی لیکتیگه هشتنی و ب هشیاری هه قسه نگرینی بۆ کیمکرنا توو ره بوونی و بده سته هینانا لایه نان ل سه ر میزه یا گفتوگویی بکار ده یین. بۆ نموونه، دشیته هزرین لایه نی دی قه بویلبکه ن و ده سته واژه یین وهكو "ئه م هه لویستی ته تیدگه هین" بکار به یین بۆ کیمکرنا دوژمنکاری. ئیک ژ ئه رکین په یفسازییا دپلۆماسی (وهكو بکاره یینا دارشتن نه روهن) ریدانه بۆ هه ر لایه کی کو ژ رویره یووینی پاشه کشی بکه ت، یی ژده ستدانا که رامه تا خو، (Pehar, 2001, p.175) شووه کاره ک دیاردکه ت، راگه هاندنا دپلۆماسی دشیته تشتی ماکینه یین شهزری نه شین بده سته به یین بده سته به یینیت - ئه و دشیته چاره سه رریان ب ریکا په یقان ببینیت ل ده مه کی کو چه ک نه شیت (العکلی، ٢٠١٤، ٣٦). د راستییدا، گه له ک ناکۆکی د دوماهییدا ب دپلۆماتان هاتییه چاره سه رکرنا کو ریکه فتنان ب زمانه کی بۆ هه می لایه نان قه بویلکری دارشتیه. پرۆسه یا راگه هاندنی ب خو - گفتوگو - ئامرازی ناشتییه و زمانێ دپلۆماسی نافه ندا ئه وی ئامرازییه. قه کۆلینین نوی د خواندین ناشتی و ناکۆکیا ته که زی دکهن کو ناکۆکی... پرانی جارن ب بیرزییا راگه هاندنی ده ستپیکرینه و ب که رامه تا راگه هاندنی هاتییه چاره سه رکرنا. (Saba et al., 2025, p.79) واته زمانێ دپلۆماسی کبیه ژ قه گوهاستنا ناکۆکیی بۆ ناشتی. بۆ نموونه "ئاستا له بهر نه بوونی بودجه و مووچه له هه ریمی کوردستان، فه رمانبه ران و خه لک له دوخیکی زۆر خراپدا ده ژین."

ته کینیک	شیوازی دپلۆماسییه تی
"له بهر نه بوونی بودجه"	دیارکرنا هوکاری
"دوخیکی زۆر خراپ"	وه سفکرنا بارودوخی
"فه رمانبه ران و خه لک"	دیارکرنا چینا زه ره رمه ند ژ ئه گه ری ناکۆکیان

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيچيرقان بارزاني أنموذجاً)

واته: د ئەڤی نموونیدا دیارکرنی ئاریشهیین دارایی ژ ئەگەری ناکۆکیان، پێشەتین خراب هەنە و پێدقییه ئیدی بەردەوام نەبیت و ئاریشهیین دارایی بهینه چارەسەرکرن.
ئەم دشین د ئەفان نموونەیین خواریدا جیاوازیی د نافەرا زمانی دبلوماسی و زمانی نادبلوماسیدا بکەین:

زمانی دبلوماسییهتی	زمانی نادبلوماسییهتی
ئەم دشین کارین باشتر بکەین.	هەوە شکەستنا هینای.
دەرفەتەک یا مای بۆ چاکسازی.	هەوە خەلەتییین مەزنین کرین.
هاندان و پشتهفاندیا هەمی ئالیان بۆ هەفکاریکرنی.	تۆمەتبارکرنی لایەنەکی دیارکری.
داخوازکرنی گفتوگۆکرنی.	شکاندن و لادانا بنەمایین گفتوگۆکرنی.
بکارهینانا زمانی هیفیخواستن و بەردەوامبوونی ل سەر گفتوگۆی.	بکارهینانا زمانی هەپەشەکرنی و ب دوماهی هینانا گفتوگۆیان.

٦.١ زمانی دبلوماسییهتی وەکو بیافەکی زمانی ئاشتییی

زمانی دبلوماسییهتی بوو بەبەتەکی گرنگ د بیافی زمانناسیا ئاشتیییدا کو لقەکی نوی یی زمانناسیا پراکتیکیه هیزا خو ددەتە سەر ئەوێ چەندی کا چاوا زمان دشتی ئاشتییی پێشەخت و ژ ناکۆکیی دوبریکەفیت. نافەرۆکا زمانی دبلوماسییهتی دانوستاندنە و دانوستاندن ژێ بنەماو تایبەتمەندییین گرنگین زمانی ئاشتییینە، لەوما گرنگە دبلوماسیکاری زیدەباری زانیارییین باش هونەری برێفەبرنا دانوستاندنی هەبیت و زمانەکی نەرم و ڕەوانیژییەکا باش هەبیت بۆ ئیکلاکرن پرسگریکین نیفەدەولەتی ب شیوەیهکی ئاشتییانە (وفاء یاسین نجم، ٢٠٢١: ٨١) واتە گیانی زمانی ئاشتییی دبلوماسییهتە، ئانکو زمانی دبلوماسییهتی ئیک ژ ئالاف و بیافین هەرە گرنگی زمانی ئاشتیییە. زمانناسیا ئاشتییی ریکین کو هەلبژارتین زمانی دشین بەرەف توندوتیژیی یان هەفسەنگیی بەن فەدکۆلیت و داخوای دکتە زمان وەکو ئامرازەکی بۆ ئافاکرنی ئاشتییی بهینه بکارهینان. زمانی دبلوماسییهتی د بنەرتدا دەربارە ب رێفەبرنا پەيوەندییین نیفەدەولەتی ب ئاشتییانەیه، ئەو ب سروشتی خو ل گەل ئارمانجین زمانناسیا ئاشتییی ریکدەفیت. د راستییدا، هەندەکا زانا زمانی دبلوماسییهتی ب خو وەکو شیوەیهکی راگەهاندنا ئاشتییی وەسفدکەن. (Gomes de Matos, 2014, p.490) واتە: زمانی دبلوماسییهتی دشتی وەکو هیزەکا ئافاکەرە ئاشتییی، چیکەرە ئاشتییی و پێشخەرە ئاشتییی بهینه وەسفکرن. ب شیوەیهکی گشتی زمانی دبلوماسییهتی بیافەکی گرنگی زمانناسیا

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيچيرقان بارزاني أنموذجاً)

ناشتییێه و رۆله کێ کاریگەر بو ئیکلاکرا پرسین نافدهوله تی و دویرکهفتن ژ توندوتیژی و ئالافی بنیاتنا
ناشتیسانی دهیته دیتن.

پشکا دووی : چهوایا بکارهینانا تایبهتمهندیی زمانی دپلوماسی دگوتارا (نیچیرقان بارزانی)
پشتی د پشکا ئیکیدا تایبهتمهندی و ئهزکین زمانی دپلوماسییه تی هاتینه دهستنیشانکر و باسکر، د
ئهفی پشکیدا (پشکا دووی) ب رهنگه کێ پراکتیکی و ئاماری بزاف دی هیتهکر کو ئه و تایبهتمهندو و
ئهزکین زمانی دپلوماسییه تی ل سهر گوتاره کا دهستنیشانکری^(١) یا ریزدار نیچیرقان بارزانی بهینه
جیبهجیکرن.

١. زاراڤین دپلوماسی و ریسایان

ژ	زاراڤ و دهستهواژه (نموونه)	ژمارا دووبارهبوونی	رێژه ژ سهدی
1	ستراتیژی	4	5.00%
2	سهقامگیری	4	5.00%
3	هاوپهیمانی	3	3.75%
4	دانوستاندن	3	3.75%
5	چارهسه ریا سیاسی	3	3.75%
6	میکانیزم	2	2.50%
7	چوارچیوه	2	2.50%
8	لێکگه یشتن \ رێککهفتن	2	2.50%
9	کۆمه لگا نیفدهوله تی	1	1.25%
10	سهروه ری دهوله ت	1	1.25%
11	جیۆسیاسی	1	1.25%
12	میانگیری	1	1.25%

١ گوتارا ل کوربه ندی (ئاسایش و ئاشتیی له رۆژهه لاتیی ناوه راست) یا ریزدار نیچیرقان
بارزانی، ئه و ل کوربه ندی ئاشتیی ل زانکۆیا ئهمریکی ل دهوکی (٢٠ / ١١ / ٢٠٢٣)
هاتییه پیشیکشکر، وه کو نموونه هاتییه هه لیزارتن بو دیارکرا تایبهتمهندیی زمانی
ناشتیی د گوتارا ناگیردا <https://presidency.gov.krd/president-nechirvan-barzani-iraq-should-not-get-involved-in-the-middle-east/>

13	تيكچوونا هه فسهنگي	1	1.25%
		28	35.00%

٢. نهراسته وخوي و پهيئين نهرم

نموونه	ژمارا دووباره بووني	ريژه ژ سهدئ
1 دهبي	8	10.00%
2 پيويسته	2	2.50%
3 گرنگه	2	2.50%
4 له بيرمان نه چييت	1	1.25%
5 به وريايي	1	1.25%
6 تا رادهيه ك	1	1.25%
	15	18.75%

٣. راستي و دروستيا ده بريئي

ژ	نموونه	ژمارا دووباره بووني	ريژه ژ سهدئ
1	قهيران، گرفت، كييشه	4	5.00%
2	به داخه وه	3	3.75%
3	هه له	2	2.50%
4	شكست	2	2.50%
5	له راستيدا	1	1.25%
		12	15.00%

٤. ته مومزين ئافاكه ر

ژ	نموونه	ژمارا دووباره بووني	ريژه ژ سهدئ
1	هيواي سهركه وتن	2	2.50%
2	ئامادين	2	2.50%
3	يارمه تيدان	2	2.50%
4	دهرئه نجامي باش	1	1.25%
5	ژيانكي باش	1	1.25%
6	پيشكه وتوو	1	1.25%

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيچيرقان بارزاني أنموذجاً)

7	ئاوهدانى	1	1.25%
		12.50%	10

٥. رازيكرن و دهنگى ئارام

ژ	نموونه	ژمارا دووبارهبوونی	رێژه ژ سهدی
1	سوڤاس	3	3.75%
2	به خیرین	3	3.75%
3	پوژیکى خوڤ	1	1.25%
4	دلنیا ده کهین	1	1.25%
5	به یانیتان باش	1	1.25%
		9	11.25%

٦. ریزدار و نهرمى

ژ	نموونه	ژمارا دووبارهبوونی	رێژه ژ سهدی
1	به ریز به ریزان	2	2.50%
2	خوڤه و یست	1	1.25%
3	میوان	1	1.25%
		٤	5.00%

٧. فهرمیبوون و ب رهوشت

ژ	نموونه	ژمارا دووبارهبوونی	رێژه ژ سهدی
1	دهستخوڤ	1	1.25%
2	ته شریف	1	1.25%
		2	2.5

ب شیوهیه کى گشتى مه گوتار یا دابهشى پێچ جورپن رستهیان کرى ب ئەفى رهنگى ل خواری :

ژ	نموونه	جورپن رستهیان	ژمارا دووبارهبوونی	رێژه سهدی

39.7%	48	رستين شروقه كاري	1 "ئهوهی له ناوچه كه ده گوزه ریت، ئه نجامی هه له یه کی كۆن و نه خشه ی جیۆسیاسی دوی شه ری یه كه می جیهانییه، كه كۆمه لێك كیشه ی سیاسی له ناوچه كه دا بێ چاره سهر هیشه وه، له وانه ش دۆزی كورد"....
26.4%	32	رستين داخا زكاري	2 "ده بێ جیهان و كۆمه لگه ی نێوده و له تی یارمه تیده ر بن بۆ عێراق، بۆ ئه وه ی ئارامی و سه قامگیری له عێراق و له رۆژه لاتی ناوه راست بچه سپیت و شه ر و ئالۆزی و كیشه و قهیرانه كان كۆتایی پێیت"....
17.4%	21	رستين پیشنیاز و چاره سهر.	3 " تاكه رینگه بۆ چاره سهری كیشه كان دانوستاندن و رێكاری سیاسیه . ئه وانه ی دزایه تی و شه ری یه كتر ده كه ن، ده بی بۆ چاره سهری پێكه وه دابینیشن"....
9.9%	12	رستين پیشوازی و سو پاسی	4 "به خیره اتنی هه مو تانتان و ده ستخۆشی له زانكۆی ئه مریکی كوردستان ده كه م"....
6.6%	8	رستين ئاماژه پێدان	5 " له بیرمان نه چیت ناوچه كه له به رده م هه ره شه یه کی دیکه شدایه كه وشكبوون و گرفتی كه مبوونه وه ی ئاو و به بیابانبوونه، ئه وه ش چه ندين قهیرانی دیکه له گه ل خۆیدا ده هینیت بۆ ناوچه كه"....
100%	121		

ئامارا گشتی یا تایبه تمه نديين زمانی دبلۆماسیه تی

ژ	تایبه تمه ندی	ژمارا رستان	رێژه د گوتارییدا	نافی به شی	ژمارا ده وو باره بوونی

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب
نيچيرقان بارزاني أنموذجاً)

1	زارافين دبلوماسي و رئيسيان	9 رسته	35.00%	دهستين و پيشوازي	25+
2	نهراستهوخوي و پهيئين نهرم	18 رسته	18.75%	ناريشهيين روژههلاتا نافهراست	15
3	راستي و دروستيا دهريئين	32 رسته	15.00%	هوكارين نهئاراميئين	12
4	تهمومزين ئافاكه ر	12 رسته	12.50%	شهري دزي داعش، ههفهيماني	10
5	پازيكرن و دهنگي ئارام	24 رسته	11.25%	دوخي عيراق	9
6	پيزدار و نهري	14 رسته	5.00%	ههولين ههريما كوردستاني.	8
7	فهريمبوون و رهوش	12 رسته	2.50%	دوماهي و سوپاسيكرن	6
		121	100.00%		

ئهركين زماني دبلوماسيه تي

1. راكه هاندنا زانياري و سياسته تي

نموونه	ژماره	په يئين دبلوماسي	جوري راكه هاندني	ريزه
1 "كيشه كاني ناوه راست ژيان و ئابووري دهخاته مه ترسيديا"	9	"دهخاته مه ترسيديا"	هوشداريا سياسي	10.84%
2 "دواي به هاري عه رهي تيكچووني هاوسه نكي هيز روويدا"	8	"تيكچووني هاوسه نكي"	شروقه كاري	9.64%
3 "نه بووني ستراتيجيك له سهر	7	"نه بووني ستراتيز"	ره خنه	8.43%

				بنه‌مای چاکسازی	
6.02%	ئاگه‌هداری	"هێزه تیرۆریستی"	5	"هێزه تیرۆریستییه‌کان له ناوچه‌که به‌هێز بوون"	4
3.62%	پیشبینی	"پیشبینی کرد"	3	"هه‌ریمی کوردستان گزنگی چاکسازی پیشبینی کرد"	5
38.55%*			32		

٢. گفتوگوین هشیاران

ژ	نموونه	ژماره	په‌یفین دبلۆماسی	ته‌کنیکا گفتوگویی	رێژه
1	"ده‌بێ ده‌وله‌تان له ئاستی به‌رپرسیاریتییه‌که‌دا بن"	8	ده‌بێ	داخوازیا نه‌رم	9.64%
2	"پێویسته سه‌رنجی جیددی بدریت به‌ چاکسازی"	5	پێویسته	پیشنیازا رێزدارانه	6.02%
3	" تاکه رێگه دانوستان و لێککه‌یشتنه"	4	تاکه رێکه، دانوستاندن	دوو پاتکرن	4.82%
4	"ئاماده‌ین بۆ هه‌ر هاوکاریه‌کی پێویست"	4	له‌بیرمان نه‌چیت	پیشنیازین هاریکاریی	4.82%
5	" هه‌موو لایه‌ک رێز له‌ یه‌کتری بگرن"	3	به‌ وریایی	داخوازا هه‌قه‌ش	3.62%
6		24			28.92%

٣. برێقه‌برنا په‌یوه‌ندیان و نوێنه‌رایه‌تی

ژ	نموونه	ژماره	په‌یفین برۆتۆکۆلی	جۆری په‌یوه‌ندی	رێژه
1	"به‌خێره‌اتی هه‌مووتان ده‌که‌م"	6	به‌خێره‌اتن	په‌یوه‌ندی‌گشتی	7.23%
2	"به‌خێره‌اتی ئه‌و میوانه به‌رێزانه"	5	میوانه به‌رێزانه	په‌یوه‌ندی فه‌رمی	6.02%
3	"به‌خێره‌اتی بۆ خۆشه‌ویستم کاک"	4	بۆ خۆشه‌ویستم	په‌یوه‌ندی تاییبه‌ت	4.82%

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب
نيچيرقان بارزاني أنموذجاً)

				فالح"	
3.62%	په یوه نډیا نوینه رایه تی	گه یاندنی په یام	3	"بۆ گه یاندنی په یام چووینه به غدا"	4
21.69%			18		

٤. پيشگرتن و چاره سه رکړنا ناکوکیان

ژ	نمونه	ژماره	ته کنیکا دپلوماسی	شپوای چاره سه ریځ	ریځه
1	"تاکه ریځه بۆ چاره سه ری کیشه کان، دانوستان و لیکه پشته"	3	ناشتی	بانگه شه دانوستان دنی	3.62%
2	"همو لایه ک به بی جیاکاری ریځ له یه کتری بگرن"	3	یه کگرتن	ناشکرنا لایانه	3.62%
3	"بۆ گه یاندنی نه و په یامه چووینه به غدا"	2	میانگیری	پینگفتن ب کریار	2.41%
4	"پنویسته چاره سه ری سیاسی بکرت"	1	ریککه فتن	پیشنیازا چاره سه ریځ	1.20%
		9			10.84%

ثامارا گشتی یا نه رکین زمانی دپلوماسیځه تی

ژ	نه رکین زمانی دپلوماسیځه تی	ثامارا نمونان	ریځه ژ سه دی
1	راگه هاندنا زانیاریان و سیاسه تی	32	38.55%
2	گفتوگوین هشیارانه	24	28.92%
3	ب ریځه برنا په یوه نډیان و نوینه رایه تی	18	21.69%
4	پیشگرتن و چاره سه رکړنا ناکوکیان	9	10.84%
		83	100%

په یوه نډی و رولی زمانی دپلوماسیځه تی بۆ به رقه رارکرن و پیشه برنا ناشتیځ و ریگریکړنا جهنگ و

ثالوزیان د نه فی خشته تی خواریدا دهینه دیارکرن :

ژ	زمانی دپلوماسی	زمانی نا دپلوماسی	کیمکړنا تونو تیځی	ته کنیکین زمانی	ب دهسته هاتا ناشتیځ
1	کیشه □	جهنگ □	-80%	په یفتن نه رم	خودویرگرتن ژ زمانی شه ری

2	به داخوهه □	شکست □	70% -	په یقین پزدارانه	هوشدار یقین نهرم
3	له بیرمان نه چیت □	ئاگدارین □	75% -	ئاگه هدارى	بیرهینانین نهرم
4	به وریای □	مه ترسیه □	65% -	ته مومزدارین ئافاکهر	ئاگه هدارکنا پزدارانه.
5	پنویسته □	بکه ن □	60% -	داخوای ل جهی فه رماندانى.	داخوای یقین نهرم

که واته؛ زمانى دپلوماسییه تی ئالافى ههره بهیژه بو روخساندن و بهرقه رارکنا ئاشتی و دوبرخستنا جهنگ و ئالوزیان و مه ترسیین دبنه گهف ل سهر ژيانا مروفايه تی. زمانى دپلوماسییه تی چ وهکو تایه تمه ندى یان وهکو ئه رکین زمانى دپلوماسییه تی خزمه تا بهرقه رارکنا پروسیسا ئاشتی دکه ت و ههمی ئه رکان دئیخه ته کار ژ بو دروستنه بوونا شهرى.

ئه نجام

ئه م د ئه ئی فه کولینیدا گه هشتینه ئه فان ده رئه نجامین ل خواری :

۱. تایه تمه ندى ههره سهره کی یین زمانى دپلوماسییه تی دگوتارا سیاسیدا (زارافین دپلوماسی و په یقین نهرم و فه رمی و پزدارنه) بخو فده گریته. ههره سا ئه رکین سهره کی یین زمانى دپلوماسییه تی (راگه هاندنا زانیاریان و گفتوگو یین هشیارانه و ب پئقه برنا په یوه ندىان) بخو فده گریته، ژبه رکو :

۲. ئه رک و تایه تمه ندى زمانى دپلوماسییه تی ب شیوه یه کی پراکتیکی دگوتارا به ریز نیچیرقان بارزانی ده رنقه دده ن و ب شیوه یه کی ب سانه هی و روه ن دهینه دیتن.

۳. تایه تمه ندى و ئه رکین زمانى دپلوماسییه تی ریزه یین جودایین پیکهاته یا گوتاریته :

أ. ههر ئیک ژ تایه تمه ندى زمانى دپلوماسییه تی (زاراف و ریسیاین دپلوماسییه تی) ب ریزه یا ۳۵% و په یقین نهرم و نه راسته خو ب ریزه یا ۱۸,۷۵% وه رگریته، ژبه ر بارودوخی ههستیاری ناوچه یی و به شداریا زوریه یا نوینه رین وه لاتان زیده تر گوتاری چارچو فیه کی دپلوماسی وه رگریته.

ب. ههر ئیک ژ ئه رکین زمانى دپلوماسییه تی (راگه هاندنا زانیاریان) ب پلا ئیک دهیت ب ریزه یا ۳۸,۵۵% ژ سه دی وه رگریته، چونکی بارودوخی ئالوزی ناوچه یی پیدفی ئه وی چه ندىیه زانیاریین پیدفی بهینه ئاراسته کرن بو بخو به ره فکرن بو ههر پئشه اته کا نه چا فه ریکری. ههره سا ئه رکی (گفتوگۆیا هشیارانه) ب پلا دووی ب ریزه یا ۲۸,۹۲% دهیت، ههره سا (په یوه ندىین نیقده وله تی و پئشگرته نا کوکیان) ب پله یین دووی و سیی دهین، ژبه رکو گوتار ئیک لایه نه و دانوستاندن تیدانینه.

۴. ب شیوه یه کی گشتی گوتاری داکوکی ل سهر په یقین (نهرم، دپلوماسی، فه رمی، ریزدارانه... هتد) کریه، ئه فه ئه وی چه ندى دگه هینیت کو گوتاری زمانى دپلوماسییه تی وهکو ئالافه ک بو روخساندن و بهرقه رارکنا ئاشتی بکارهینایه.

ليستا ژيديران

1. ب. زمانی کوردی :

1. امين، زانا توفيق كاكه (٢٠٢٠): تيوري جهنگي و رهوا و ناشتي جيهان، نامای دکتورا/کۆلیژی زانسته رامياريه کان، زانکۆی سلیمانی.
2. دزهبي، عهبدولوحید مشیر- سلیمانی، شیرزاد سهبري عهلی (٢٠١٣): زمانه وانی سیاسی، چاپی یه کهم پهرتوو کخانهی جزیری دهوک.
3. عهلی، شیرزاد سهبري (٢٠١٤) : پراگماتیک، چاپخانهی حاجی هاشم- هه لیر.
4. فرهج ، تریفه محهمه-د- عهزیز، عومه ر ئه حمه د (٢٠١٩) : مه بهسته پراگماتیکیه کانی ناو بچو ککرده وه له زمانی کوردیدا (ناوی تایبه تی وهک نمونه)، به شی زمانی کورده، کولیژا پهروه رده، زانکویا گهرمیان.

2. ب. زمانی عه ره بی :

1. العتيبي، خالد بن ناهس (٢٠٠٧) . اثر استخدام بعض اجزاء برنامج الكورت في تنمية مهارات التفكير الناقد و تحسين مستوى التحصيل الدراسي لدى عينة من طلاب المرحلة الثانوية بمدينة الرياض.الدكتورا في علم النفس تخصص (تعليم)، جامعة ام القرى، قسم علم النفس.
2. عثمان، رياض (٢٠١٥) : لغة السلام في ديوان قمر أريحان، مجلة قراءات للبحوث والدراسات الادبية والنقدية واللغوية، العدد ٥ ، الجامعة اللبنانية.
3. العكيلي، حسن منديل. (٢٠١٤). اللغة الدبلوماسية ومهارات الكتابة واللغة. بغداد.
4. وفاء ياسين نجم (٢٠٢١) الدبلوماسية وفن التفاوض السياسي، كلية القانون- جامعة البصرة، مجلة حمورابي للدراسات، العدد ٣٩.
5. نطو، الضيف (2017). السلام في القرآن الكريم (دراسة موضوعية) الجامعة الإسلامية بغزة.

3. ب. زمانی ئینگلیزی

1. Chilton, P. (2004). Analysing political discourse: Theory and practice. Routledge.
2. Wilson, J. (2015). Political discourse. In D. Tannen, H. E. Hamilton, & D. Schiffrin (Eds.), The handbook of discourse analysis (2nd ed., pp. 36, 775-794). John Wiley & Sons.
3. Burhanudeen, H. (2005). Diplomatic language: An insight from speeches used in international diplomacy. Akademika, 67, 35–50.
4. Friedrich, P. (2016). World Englishes and peace linguistics: Their contribution to English for diplomatic purposes. In J. Wilson (Ed.), English for Diplomatic Purposes (pp. 94–108). Bristol: Multilingual Matters.
5. Gomes de Matos, F. (2004). Applying the pedagogy of positiveness to diplomatic communication. Paper presented at the Second International Conference on Intercultural Communication and Diplomacy, Malta, 13–15 February.

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب نيجيرقان بارزاني أنموذجاً)

6. Gomes de Matos, F. (2014). Peace linguistics for language teachers. D.E.L.T.A., 30(2), 485–497.
7. Pehar, D. (2001). Use of ambiguities in peace agreements. In J. Kurbalija & H. Slavik (Eds.), Language and Diplomacy (pp. 163–200). Malta: DiploFoundation.
8. Saba, K., Shehzad, W., & Khattak, N. (2025). Communicative dignity in diplomatic communication: A peace linguistics corpus analysis of Western and Eastern press releases on the Taliban regime, 2021. International Journal of Politics & Social Sciences Review, 4(1), 79–88.
9. Tăriță, S. (2022). Phraseme – the soft power of diplomatic language. Philologia, 16, 448–456.
10. Yao, Y., Li, D., Huang, Y., & Sang, Z. (2024). Linguistic variation in mediated diplomatic communication: A full multi-dimensional analysis of interpreted language in Chinese regular press conferences. Humanities and Social Sciences Communications, 11(1), Article 48.

List of sources

1. in Kurdish :

1. Amin, Zana Tofiq Kaka (2020): Theory of War, Legitimacy and World Peace, PhD Thesis/College of Political Sciences, Sulaimani University.
2. Dzeyi, Abdulwahid Mushier-Selevani, Sherzad Sabri Ali (2013): Political Linguistics, First Edition of Duhok Island Library.
3. Ali, Sherzad Sabri (2014) : Pragmatic, Haji Hashim Printing House - Erbil.
4. Faraj, Trifa Mohammed-Aziz, Omar Ahmad (2019): Pragmatic purposes of reduction in Kurdish (proper names as an example), Department of Kurdish Language, College of Education, Garmian University.

2. in Arabic :

1. Al-Otaibi, Khalid bin Nahis (2007). The effect of using some parts of the CORT program on developing critical thinking skills and improving academic achievement among a sample of secondary school students in Riyadh. PhD in Psychology, specialization (Learning), Umm Al-Qura University, Department of Psychology.
2. Othman, Riyadh (2015). The Language of Peace in the Diwan of Qamar Arihan, Qira'at Journal for Literary, Critical and Linguistic Research and Studies, Issue 5, Lebanese University.
3. Al-Akeeli, Hassan Mandeel (2014). Diplomatic Language and Writing and Language Skills. Baghdad.

4. Wafaa Yassin Najm (2021). Diplomacy and the Art of Political Negotiation, College of Law - University of Basra, Hammurabi Journal of Studies, Issue 39.
5. Nato, Al-Daif. (2017). Peace in the Holy Qur'an (A Thematic Study). Islamic University of Gaza.
3. in English
1. Chilton, P. (2004). Analysing political discourse: Theory and practice. Routledge.
2. Wilson, J. (2015). Political discourse. In D. Tannen, H. E. Hamilton, & D. Schiffrin (Eds.), The handbook of discourse analysis (2nd ed., pp. 36, 775-794). John Wiley & Sons.
3. Burhanudeen, H. (2005). Diplomatic language: An insight from speeches used in international diplomacy. Akademika, 67, 35-50.
4. Friedrich, P. (2016). World Englishes and peace linguistics: Their contribution to English for diplomatic purposes. In J. Wilson (Ed.), English for Diplomatic Purposes (pp. 94-108). Bristol: Multilingual Matters.
5. Gomes de Matos, F. (2004). Applying the pedagogy of positiveness to diplomatic communication. Paper presented at the Second International Conference on Intercultural Communication and Diplomacy, Malta, 13-15 February.
6. Gomes de Matos, F. (2014). Peace linguistics for language teachers. D.E.L.T.A., 30(2), 485-497.
7. Pehar, D. (2001). Use of ambiguities in peace agreements. In J. Kurbalija & H. Slavik (Eds.), Language and Diplomacy (pp. 163-200). Malta: DiploFoundation.
8. Saba, K., Shehzad, W., & Khattak, N. (2025). Communicative dignity in diplomatic communication: A peace linguistics corpus analysis of Western and Eastern press releases on the Taliban regime, 2021. International Journal of Politics & Social Sciences Review, 4(1), 79-88.

اللغة الدبلوماسية أداة لتحقيق السلام في الخطاب السياسي (خطاب
نيچيرقان بارزاني أنموذجاً)

9. Tăriță, S. (2022). Phraseme – the soft power of diplomatic language. *Philologia*, 16, 448–456.
10. Yao, Y., Li, D., Huang, Y., & Sang, Z. (2024). Linguistic variation in mediated diplomatic communication: A full multi-dimensional analysis of interpreted language in Chinese regular press conferences. *Humanities and Social Sciences Communications*, 11(1), Article 48.

مجلة مركز بابل للدراسات الإنسانية ٢٠٢٦ المجلد ١٦ / العدد ٥

